

Det skal være trygt å være jøde i Norge

Taler

Jens Stoltenberg

Dato

27 januar 2012

Sted

Akershuskaia

Omstendigheter

Ved minnemarkeringen på Holocaustdagen

1 Kjære alle sammen,

I år er det 70 år siden «Donau» kastet loss fra denne kaia og la ut på skammens seilas.

5

532 jøder var brutalt stuet om bord.
Bare ni vendte tilbake.

En av dem var Samuel Steinmann. Han er den siste overlevende fra "Donau".

10 Jeg er spesielt glad for at du er her sammen med oss.

I dag minnes vi de millioner av uskyldige som ble utslettet i historiens mest grufulle folkemord.

Vi minnes alle de norske jødene som ble drept.

15 Vi minnes romfolket, de funksjonshemmede, homofile og andre ofre for Hitler-regimets ondskap.

Holocaust vil for alltid vanære menneskehetens historie.

20 #

Torsdag 26. november 1942 kom holocaust til Norge.

En av de mange som ble arrestert den dagen var Ruth Maier.

Hennes historie er kjent takket være Gunvor Hofmo og Jan Erik Vold.

25 I grålysningen den 26. november trampet tunge støvler opp trappa i hybelhuset «Englehjemmet» i Oslo.

30 Kort tid etter så skremte venninner den spede jødiske jenta bli ført ut døra i Dalsbergstien 3.

Det siste glimtet av Ruth Maier er at hun dyttes inn i en sort bil av to kraftige norske politifolk.

35 Fem dager senere er 22-åringen død.

Myrdet i gasskammeret i Auschwitz.

#

40

Heldigvis er det en menneskelig egenskap å lære av våre feil.

Og det er aldri for seint.

45 Over 50 år etter krigen fastsatte Stortinget et oppgjør, kollektivt og individuelt, for den økonomiske likvidasjonen de norske jødene var utsatt for.

Resultatet ble en moralsk aksept av statens ansvar for handlinger begått mot norske jøder under 2. verdenskrig.

50

#

Hva med ugjerningene mot Ruth Maier og de andre jødene?
Drapene er uten tvil nazistenes verk.

55

Men det var nordmenn som arresterte.
Det var nordmenn som kjørte bilene.
Og det skjedde i Norge.

60 I løpet av krigen ble 772 norske jøder og jødiske flyktninger arrestert og deportert.
Bare 34 overlevde.

Uten å frata nazistene ansvaret, er det tid for å se at politifolk og andre
65 nordmenn deltok i arrestasjoner og deportasjoner av jøder.

Jeg finner det i dag riktig å uttrykke vår dype beklagelse over at dette kunne skje på norsk jord.

70

#

Like viktig som å beklage er å lære.
Og enda viktigere:

75

Å forplikte oss til å bekjempe holdninger og handlinger som leder oss bort fra anstendighet og sivilisasjon.

#

80

70 år etter smerter det meg å si at ideene som ledet til holocaust fortsatt lever.

Over hele verden ser vi at enkeltmennesker og grupper sprer intoleranse og frykt.

85

De dyrker voldelige ideologier som kan lede til antisemittisme og hat mot minoriteter.

#

90

Også norske jøder forteller at de lever i frykt.

I avisa Vårt Land leser vi at noen av våre jøder er redde for å gjøre seg synlige som jøder.

Slik skal vi ikke ha det i Norge.

95

Ingen skal behøve å skjule sin tro, kulturelle identitet eller legning.

Ethvert menneske er like mye verdt.

Alle har like rettigheter.

100

Slik, og bare slik, skal det være i Norge

#

Naturligvis kan det være fristende å vende seg bort fra ubehaget.

105

Overse de gryende tegn til ondskap.

Men vi har ikke lov.
Da svikter vi som mennesker.
Da svikter vi oss selv.

110

#

I stedet skal vi love hverandre å møte totalitære forførrere med fasthet.
Vi skal argumentere mot dem med klippefast tro på humanitet og likeverd.

115

Å drive holdningene deres ut av mørket med kunnskapens lys er et ansvar som
påhviler hver og en av oss.
Å verne utsatte grupper mot trusler og vold er et oppdrag for fellesskapet.

120 Målet er det samme:

Det skal være trygt å være jøde i Norge.

Ingen - intet menneske, ingen minoritet - skal behøve å leve i frykt her i landet.

125

#

Takk for oppmerksomheten.

130

Kilde
www.regjeringen.no

Emner
Andre verdenskrig, Antisemittisme, Minnetale

135

URI
<https://www.virksommeord.no/tale/det-skal-vaere-trygt-a-vaere-jode-i-norge>

140